

Hur ska alla unga på Åland få chans att delta i en tjej- eller killgrupp?

Tjej- och killgrupper är populära och efterfrågade bland ungdomar på Åland. Det är en rolig fritidsaktivitet med gott och mångsidigt syfte. Verksamheten ska stärka ungdomars integritet, självkänsla och samarbetsförmåga och samtidigt ge verktyg för att ifrågasätta normer, hantera konflikter och aktivt delta i samhällslivet. Metoden används för att främja jämställdhet och förbättra folkhälsa och samtidigt motverka våld, diskriminering och droganvändning.

I dagsläget kan inte alla ungdomar på Åland erbjudas möjlighet att delta i tjej- eller killgrupper. För att alla unga på Åland ska kunna delta i en grupp behövs fler ledare, ökad och stabiliserad finansiering och förbättrad samordning. Då kunde även verksamheten som ”exportprodukt” stärkas.

En tjej- eller killgrupp är en fritidsaktivitet i form av en sluten grupp på sex till åtta killar eller tjejer som träffas regelbundet, oftast en gång i veckan, tillsammans med vuxna, utbildade ledare. Det värderingsfria samtalet är den grundläggande metoden och värderingar, normer och jämställdhet är viktiga teman. Inom gruppen finns överenskommelser om tystnadslöfte, närvaroplikt och att alla har rätt att säga sitt och tala till punkt.

Tjejgruppsverksamheten har en stark och lång historia på Åland och som åländsk exportprodukt. Grunden för de åländska erfarenheterna lades av Mia Hanström och Folkhälsan på Åland. Tjejgrupper har funnits på Åland sedan 1995. Sedan 2003 har åländska organisationer arbetat med att sprida tjejgruppsverksamheten till Baltikum och närområdet. På senare tid har man också börjat arbeta med killgrupper.

Tjejgruppsmetoden har ibland beskrivits som en framgångsrik åländsk exportprodukt. Emmaus Åland och Rädda Barnen stödjer utbildningen av ledare och finansierar grupper i Litauen. Ålands fredsinstitut har sedan 2003, med Emmaus som samarbetspartner och medfinansier, utvecklat och spridit tjejgrupps- och på senare år killgruppsmetoden vidare till Litauen, Vitryssland och Lettland samt Kaliningrad (Ryssland). Fredsinstitutet arbetar också med metodutveckling, forskning och informationsspridning. I maj 2012 planeras en internationell konferens för tjej- och killgruppsledare från Åland och från de länder åländska aktörer samarbetar med. I oktober startades också ett projekt för att sprida tjejgruppsmetoden till Azerbajdzjan.

Tjej- och killgruppsmetoden utvecklas vidare och har förutsättningar att vara ett varumärke för Åland – men samtidigt finns det alltså i dagsläget inte möjlighet för alla ungdomar på Åland att delta i en tjej- eller killgrupp.

Folkhälsan på Åland utbildar ledare och kan finansiera grupper genom lokalföreningarna. Det är dock upp till varje lokalförening och beroende av prioriteringar, ekonomi och tillgång på ledare. Mariehamns stads ungdomsbyrå samt Fältarna driver kontinuerligt grupper, men kan inte fullt ut motsvara efterfrågan. Fältarna måste ibland till och med neka ungdomar som själva frågar om de får vara med.

Tjej- och killgruppernas varande och framtid diskuterades vid ett diskussionstillfälle om tjej- och killgrupper som anordnades av Ålands fredsinstitut och Folkhälsan, tillsammans med tjej-

och killgruppsledare, i Folkhälsans Allaktivitetshus måndagen den 3 oktober 2011. Inbjudna var lagtings- och kommunalvalskandidater, tjänstemän inom landskaps- och kommunalförvaltning, skolpersonal, ungdomsarbetare, tredje sektorn och övriga intresserade. Samtliga partier hade fått inbjudan. Ett 40-tal personer medverkade.

Under mötet påpekades att det behövs fler grupper på Åland. I synnerhet behövs grupper utanför Mariehamn och generellt fler killgrupper. Det påtalades att finansiering saknas för redan aktiva ledare som vill driva grupper, att ytterligare ledare behöver utbildas och aktiveras för att täcka behovet, att information om verksamheten ytterligare borde spridas bland ungdomarna och att samordningen och finansieringen av verksamheten behöver stärkas och säkras.

Undertecknade anser att tredje sektorn fortsatt bör driva verksamhetens utveckling, men att det behövs en stabil, kontinuerlig finansieringskälla, samt att man på landskaps- och kommunal nivå uttalat och konkret bör arbeta för att främja och stärka verksamheten.

En möjlig väg vore att öronmärka pengar för ändamålet och samtidigt anställa en person som kunde samordna tjej- och killgruppsverksamheten, men också andra insatser för förebyggande arbete som bedrivs bland ungdomar, såväl på fritiden som i skolan.

I mitten av december 2011 håller fredsinstitutets projekt Utmana könsroller för att motverka sexslaveri en avslutningskonferens. I samband med denna fortsätter diskussionen om tjej- och killgrupper och breddas till att inkludera även andra metoder och strukturer för att förebygga våld, ohälsa och ojämlikhet bland ungdomar på Åland - på fritiden såväl som i skolan. Fredsinstitutet har också lämnat in en ansökan om projektmedel från Paf, för att under 2012 kunna arbeta vidare med frågor om samordning av förebyggande arbete bland åländska ungdomar.

Susann Simolin, informationsansvarig, Ålands fredsinstitut
Linda Willfors, vik. ungdomsarbetare, Folkhälsan på Åland
Robert Jansson, verksamhetsledare, Emmaus Åland
Maria Törnqvist, ungdomschef, Mariehamns stads ungdomsbyrå
Sandra Jourdan, ledande fältare, Fältarna